

Reactie Holland Rijnland

Geachte heer de Jonge, geachte heer Dekker,

Gemeenten hebben per 1 januari 2015 de verantwoordelijkheid gekregen voor uitvoering van de Jeugdwet. De afgelopen jaren is door de gemeenten in de jeugdhulpregio Holland Rijnland hard gewerkt om zowel de beweging naar transformatie, versterking van eigen kracht en demedicalisering te stimuleren en daarnaast te zorgen voor voldoende jeugdhulpaanbod voor de jeugdigen en gezinnen die dit nodig hebben. Zoals ook in de evaluatie van de Jeugdwet staat beschreven heeft de eerste periode na de decentralisatie voornamelijk in het teken gestaan van de transitie. Maar al snel daarna kwam de focus te liggen op de inhoudelijke transformatie. Dit is een forse uitdaging, maar één die de gemeenten in Holland Rijnland aan gaan. Wij zien ons daarbij geconfronteerd met grote financiële tekorten, een toenemende vraag naar jeugdhulp en complexiteit van de problematiek, personeelstekorten bij jeugdhulpaanbieders en meer recent de gevolgen van de coronacrisis.

Wij erkennen dat er nog veel verbeteringen mogelijk zijn ten aanzien van de (organisatie van de) jeugdhulp. Hier werken gemeenten, jeugdhulpaanbieders en lokale teams in de regio Holland Rijnland dagelijks aan. Ook herkennen wij een deel van knelpunten die voor u aanleiding zijn geweest om de “Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen” in consultatie te brengen. Wij staan echter niet achter het door u voorgestelde pakket aan maatregelen om deze knelpunten op te lossen.

Voor een uitgebreide inhoudelijke reactie op de verschillende onderdelen van het wetsvoorstel verwijzen wij u naar de reactie van de VNG. De regio Holland Rijnland ondersteunt deze reactie. In onze reactie zullen wij ons beperken tot de punten die specifiek op onze regionale situatie van toepassing zijn.

Reactie ten aanzien van het proces

Wij stellen het op prijs dat de mogelijkheid geboden is om op het wetsvoorstel te reageren. De door u geboden reactietermijn is echter ongelukkig omdat deze samenvalt met het reces. Dit belemmert het op bestuurlijk niveau afstemmen van één gezamenlijke reactie. Een op bovenregionaal niveau afgestemde reactie ten aanzien van de onderdelen die u voornemens bent op dit niveau te beleggen is hierdoor onmogelijk geweest.

Situatie Holland Rijnland

Ten aanzien van de meest zware, complexe en urgente jeugdhulp zitten alle gemeenten in de regio Holland Rijnland op één lijn. De Gecertificeerde Instellingen, gesloten jeugdhulp en crisishulp worden gezamenlijk ingekocht en georganiseerd. Hierbij werken wij tevens in bovenregionaal verband samen, bijvoorbeeld op het niveau van zorggebied Zuid-West ten aanzien van de doorontwikkeling Jeugdhulp plus en met de regio's Haaglanden, Midden Holland en Zuid-Holland Zuid ten aanzien van de Gecertificeerde Instellingen.

Ten aanzien van de overige vormen van jeugdhulp bestaat er tussen de gemeenten in Holland Rijnland een duidelijk verschil in visie in de wijze waarop de jeugdhulp georganiseerd zou moeten worden. Visies die door de gemeenteraden van iedere gemeente zijn vastgesteld. Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem hebben hierbij gekozen voor taakgerichte bekostiging en zowel de lokale toegang als de niet-vrij

toegankelijke hulp bij één partij belegd. De gemeente Nieuwkoop heeft hier eveneens voor gekozen en heeft een inkoopproces gestart om dit per 1 januari 2022 in te voeren.

De andere gemeenten (Hillegom, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Noordwijk Oegstgeest, Teylingen en Zoeterwoude) doorlopen momenteel een inkooptraject om per 1 januari 2022 op basis van segmenten en uitgaande van prestatiegerichte bekostiging nieuwe overeenkomsten met jeugdhulpaanbieders in te voeren.

Op de onderdelen die gezamenlijk georganiseerd worden werken de gemeenten in de regio constructief met elkaar samen en leren van elkaars ervaringen op de andere onderdelen. Het wetsvoorstel in de huidige vorm heeft tot gevolg dat de huidige werkwijze waarin gemeenten met verschillende inhoudelijke visies een modus hebben gevonden om in één regio met elkaar samen te werken niet meer mogelijk is.

Daarnaast heeft het wetsvoorstel bijzondere gevolgen voor de gemeente Voorschoten. Voorschoten is momenteel onderdeel van de jeugdhulpregio Haaglanden maar werkt ten aanzien van een groot aantal andere beleidsterreinen samen met (gemeenten in) de regio Holland Rijnland. Zij is voornemens om opnieuw te kijken naar de wijze waarop zij haar taken heeft georganiseerd en overweegt over te stappen naar de jeugdhulpregio Holland Rijnland.

Inhoudelijke suggesties

Naast de inhoudelijke opmerkingen uit de reactie van de VNG op het wetsvoorstel willen wij u nog de volgende inhoudelijke suggesties meegeven.

Geen dubbel werk doen in de regiovisie

In dit wetsvoorstel is opgenomen dat gemeenten binnen een regio (aanvullend op hun lokale beleid) een 'regiovisie' dienen op te stellen.

Gelet op het belang en strategisch karakter van de regiovisie, dient iedere gemeenteraad deze, als onderdeel van het algemene beleidsplan voor de Jeugdwet, periodiek vast te stellen. De regiovisie vormt de basis van waaruit de gemeente met de andere gemeenten in haar regio wenst samen te werken.

Suggestie 1

Wij doen de suggestie zoveel als mogelijk en redelijk de in de regio's en gemeenten opgestelde visies te benutten. Het aanvullend opstellen van visies gaat in de praktijk ten koste van de menskracht die nodig is voor de transformatie en lopende (inkoop)trajecten ten aanzien van de toegang en inkoop van specialistische jeugdhulp.

Verantwoordelijkheid ouders/ verzorgers

De decentralisatie in 2015 heeft geleid tot lagere drempels voor ouders / verzorgers om gebruik te maken van jeugdzorg. Uit data in de regio blijkt dat ouders (met hoge inkomens) zich sneller richten tot de hulpverlening. Een inkomensafhankelijke bijdrage zou een oplossing kunnen zijn om de hoge instroom en de kosten te beperken.

Suggestie 2

Wij doen de suggestie om meer kaders voor de jeugdhulpplicht in de jeugdwet op te nemen waarmee de verantwoordelijkheid van ouders/ verzorgers duidelijker wordt en te onderzoeken op welke wijze een inkomensafhankelijke bijdrage hier een bijdrage aan kan leveren.

Samenwerking huisarts en gemeentelijke toegang borgen

Meer dan 30 % van de verwijzingen in de jeugdzorg gebeurt door de huisarts. Het gaat daarbij relatief vaak om specialistische, dure hulp. Veel gemeenten hebben het initiatief genomen om op de huisartsenposten praktijkondersteuners aan te bieden. Zij zijn vaak deel van de gemeentelijke toegang en zien daardoor meer mogelijkheden om oplossingen te bieden in het voorveld of door behandeling in de Jeugd en Gezin Teams of Sociale Teams. De eerste evaluaties van de POH laten een positief effect zien op de levering van de juiste zorg en op het beheersen van de kosten.

Suggestie 3

Wij doen de suggestie de samenwerking/afstemming tussen externe verwijzers zoals de huisarts en de gemeentelijke toegang voorwaardelijk te stellen aan het vergoeden van deze zorg door de gemeenten. De wijze waarop deze samenwerking vorm wordt gegeven kan verschillend zijn. De praktijkondersteuner is in ieder geval een goede invulling.

Lijst met zorgfuncties moet niet conserverend werken

Gemeenten streven naar de inhoudelijke transformatie van de jeugdhulp van hoogspecialistische en residentiële voorzieningen naar jeugdhulp die gezinsgericht en lokaal in het gewone geboden wordt. Het opstellen van een lijst met functies die op (boven)regionaal niveau moeten worden ingekocht moet deze gewenste transformatie niet in de weg staan.

Suggestie 4

Wij doen de suggestie om bij het verdere proces ten aanzien van de lijst met zorgfuncties voldoende ruimte te houden voor flexibiliteit zodat de zorginhoudelijke transformatie niet wordt belemmerd.

Meer uitzonderingssituaties voor verplichtingen omtrent verantwoording

In dit wetsvoorstel wordt in artikel 4.5.1 en 4.5.2 ingegaan op verantwoording en financiën en deze artikelen gelden voor alle aanbieders. Wij voorzien dat deze artikelen bij aanbieders die hun taken laten uitvoeren door minder dan tien personen, zal leiden tot onevenredige administratieve belasting. Dit kan tot gevolg hebben dat deze aanbieders besluiten te stoppen met hun aanbod.

Suggestie 5

Wij doen de suggestie om voor de artikelen 4.5.1 en 4.5.2 uitzonderingssituaties voor verplichtingen omtrent verantwoording voor kleine aanbieders vast te leggen.

Pas de uitvoering van jeugdwet en zorgwetten aan

Per 1 januari 2018 is de manier waarop zorg aan kinderen wordt bekostigd en georganiseerd veranderd. Het betreft verschillende wetten:

- Wet langdurige zorg (Wlz)
- Zorgverzekeringswet (Zvw), als er sprake is van Intensieve Kindzorg (IKZ)
- Jeugdwet (Jw).

Deze aanpassingen zijn een stap vooruit. De huidige uitvoering van deze wetten leidt er echter toe dat er hulp aan jeugdigen onterecht ten laste van het gemeentelijk budget komt.

Zorgverzekeringswet

Met de verandering per 1 januari 2018 gaat een deel van de organisatie van de zorg (het gedeelte dat verband houdt met een behoefte aan geneeskundige zorg of een hoog risico daarop) van gemeente naar zorgverzekeraar. Dit houdt niet in dat gemeenten geen enkele vorm van zorg meer organiseren en bekostigen.

Gemeenten blijven verantwoordelijk voor zorg indien die gericht is op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid bij algemene dagelijkse levensverrichtingen (ADL). Zo blijft zorg voor kinderen die nodig is vanwege een ontwikkelingsachterstand of een (verstandelijke of zintuiglijke) beperking onder de Jeugdwet vallen.

Wet langdurige zorg

Een jongere kan een Wlz-indicatie krijgen als er sprake is van een verstandelijke beperking, lichamelijke ziekte of beperking en/of een zintuiglijke handicap en als hij of zij blijvend 24 uur per dag zorg in de nabijheid of permanent toezicht nodig heeft.

In de praktijk geeft het CIZ geen indicatie voor de Wlz af voor jonge kinderen tot 8 jaar. Dit ondanks dat er blijvend 24 – uurs zorg nodig is naast de dagelijkse verzorging en/of opvoeding die ouders / verzorgers hun kinderen horen te geven. Deze indicatie wordt ook niet afgegeven op jongere leeftijd wanneer de verwachting is dat deze 24 – uurs zorg nog lange tijd nodig zal blijven.

Suggestie 6

Wij doen de suggestie op de volgende punten de uitvoering van de zorgwetten aan te passen.

Breng:

- Ook zorg voor jeugdigen die gericht is op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid bij algemeen dagelijkse levensverrichtingen valt onder de Zorgverzekeringswet
- Ook jongere kinderen vallen al onder de werkingssfeer van de Wet langdurige zorg wanneer de verwachting is dat de benodigde zorg nog lange tijd/voor altijd nodig is

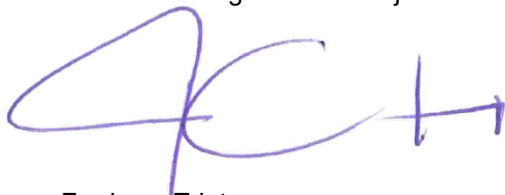
Met deze suggesties beogen wij een bijdrage te leveren aan de gezamenlijke wens van rijk en gemeenten om te zorgen dat onze jeugd in staat is gezond en veilig op te groeien, te groeien naar zelfstandigheid, voldoende zelfredzaam te zijn en maatschappelijk te participeren.

Tot slot

Alle betrokken partijen in de regio Holland Rijnland werken dagelijks aan het verbeteren van de jeugdhulp voor de jeugdigen en gezinnen in onze gemeenten. Met de onlangs vastgestelde Norm voor Opdrachtgeverschap hebben gemeenten zichzelf de verplichting opgelegd om de regionale samenwerking te versterken en van onderop de knelpunten in het stelsel aan te pakken. Wij onderschrijven deze aanpak van onderop en roepen op om dit een kans te geven in plaats van bovenaf de in het wetsvoorstel benoemde maatregelen door te voeren. De gemeenten hebben hierbij passende financiële randvoorwaarden nodig. Deze zijn er nu niet. De jeugdregio Holland Rijnland doet daarom een dringend appél op u om de gemeenten financieel in staat te stellen hun jeugd op een adequate wijze te kunnen ondersteunen.

Met vriendelijke groet,

Namens de regio Holland Rijnland.

Fred van Trigt,
Regionaal portefeuillehouder Jeugd Holland Rijnland